

Tulevaisuusvaliokunta

Helsinki, 1.6.2026

Viite: Lausuntopyyntö 21.5.2026, VNS 1/2026 vp

Asia: Kalatalouden Keskusliiton lausunto ruokapoliittisesta selonteosta kansallisesta ruokastrategiasta

Kalatalouden Keskusliitto on tutustunut selontekoon ja pitää sitä kattavana ja asianmukaisena katsauksena ruokastrategiaan. Suhteessa muihin elinkeinoin kalatalous, sitä koskevat kansalliset strategiat ja sen kehittämispotentiaali kotimaisen elintarviketuotannon osana on huomioitu selonteossa mielestämme varsin hyvin. Selonteko on yleisluontoinen ja kaipaa tuekseen konkreettista toimeenpanosuunnitelmaa, jolla tuetaan mm. kotimaisen kalan edistämishjelman mukaisia toimia.

Lausuntopyynnössään valiokunta halusi kiinnitettävän huomiota erityisesti kotimaisen kalatalouden kestävyteen tulevaisuudessa. Tähän liittyen haluamme nostaa esille seuraavia seikkoja.

Suomessa syödystä kotimaisesta kalasta noin puolet on vapaa-ajankalastajien pyytämää. Osuus voi jatkossa pienentyä kotimaisen kalankasvatuksen ja kaupallisen kalastuksen saaliin ihmisravinnoksi käytettävän osuuden kasvaessa, mutta nykytilanteessa vapaa-ajankalastukseksi luettavan kotitarvepyynnin merkitys on suuri ruokahuollossa erityisesti haja-asutusalueilla. Vapaa-ajankalastus jakaantuu koko Suomen alueelle ja kohdistuu pääasiassa kalalajeihin, joiden pyyntiä voitaisiin jopa tehostaa nykyisestä uhkaamatta kantojen kestävyttä.

Kappaleessa 3.2.3. käsitellään tuotantopanosten omavaraisuutta. Kaupallisen kalastuksen suuret volyymit tulevat avomeren troolikalastuksesta, joka on täysin riippuvainen fossiilisista polttoaineista. Kalastuksen vihreällä siirtymällä pyritään vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja parantamaan energiatehokkuutta. Lähellä rannikkoa ja sisävesillä tapahtuva kalastus on elintarviketuotannon kannalta tärkeää ja tässä pyynnissä siirtymä vaihtoehtoihin energialähteisiin lienee helpommin toteutettavissa. Menestyksellä kalastuksen vihreä siirtymä edellyttää kuitenkin vielä paljon tutkimusta, kehitystyötä sekä taloudellista tukea.

Kaupallinen kalastus merialueella on voimakkaasti säädeltyä. Suomen kannalta tärkeimmät säätelyn kohteena olevat kalalajit ovat silakka, kilohaili ja lohi, joiden saalis kattaa kaupallisesta saaliista yli 90 %. Näiden kalakantojen tilannetta seurataan jatkuvasti ja kalastusta säädelään MSY (Maximum Sustainable Yield)-periaatteella. Viime aikoina huomiota on entisestään alettu kiinnittää meren koko ekosysteemin tilaan ja tarpeeseen kasvattaa merilajien kantojen kokoa rajoittamalla kalastusta entisestään. Säätelyn kohteen olevien kalalajien pyynti on tieteellisen näkemyksen mukaan kestävä.

Suomessa syödystä kalasta yli kaksi kolmasosaa on tuontikalaa. Tuodusta kalasta suurin osa norjalaista lohta. Suomen kalatalouden vaihtotaseen parantamiselle yksinkertaisin tapa olisi kasvattaa kotimaista kirjolohituotantoa ja korvata sillä norjalaista tuontilohta. Kotimainen kalankasvatus on kasvamassa vähitellen, rajoittavana tekijänä on ollut tuotantolupien saanti.

Kirjolohen kasvatusmuodoista ylivoimaisesti kannattavinta on kassikasvatus, jonka laajentamista on rajoitettu ympäristövaikutusten pelossa. Nykyaikaisilla rehuilla, ruokintatekniikalla ja kassien sijainnohjauksella kalankasvatuksen ravinnepäästöt ympäristöön on saatu hyvin kuriin. Maalla tapahtuvassa kiertovesikasvatuksessa on ollut runsaasti ongelmia monimutkaisen tekniikan ja kalatautien kanssa, eikä tuotannosta ole saatu toistaiseksi taloudellisesti kilpailukykyistä kassikasvatuksen kanssa.

Vesa Karttunen
toiminnanjohtaja